

Освітня галузь «Фізична культура»

Метою освітньої галузі «Фізична культура» є гармонійний фізичний розвиток особистості учня/учениці, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнівства до занять фізичною культурою і спортом.

Уроки фізичної культури в спортивному залі мають проводитися виключно з одним класом. Одночасне планування занять для двох або більше класів є порушенням Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти. Цей регламент був затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394. Якщо є крайня потреба проводити уроки фізичної культури одночасно для двох і більше класів, учень/учениця повинні перебувати в одній спортивній залі чи на майданчику, що належать до однієї вікової групи, для забезпечення їхньої безпеки. Більшість занять з фізичної культури рекомендується проводити на свіжому повітрі.

Модельна навчальна програма побудована за модульною системою, вона містить інваріантну (обов'язкову) та варіативну складову. Змістове наповнення варіативного компоненту освітній заклад добирає самостійно із модулів, запропонованих модельною навчальною програмою. На вибір учнів/учениць упродовж року для 5–6 класів має бути запропоновано 12–16 варіативних модулів; для 7–8 (9 пілотних) класів учні/учениці мають опанувати 8–12 варіативних модулів. Для учнівства 9 класів, які не охоплені реформою «Нова українська школа» має бути обрано 3–4 варіативні модулі, а для 10–12 класів – 2–4 варіативні модулі упродовж навчального року.

Для добору варіативних модулів враховується наявність матеріально технічної бази, регіональні традиції, кадрове забезпечення, гендерність, рівень безпеки та стан здоров'я здобувачів освіти, а також сезонність, коли заняття проходять на відкритих майданчиках чи у спортивних залах.

Для класів, що навчаються за НУШ вибір варіативних модулів учнем/ученицею відбувається кожної чверті/триместру із 3–5 модулів, запропонованих освітнім закладом, після попереднього ознайомлення з їх особливостями. Для викладання протягом чверті/триместру для учнівства 5–6 класів визначаються 3–4 варіативні модулі; для 7–8 (9 пілотних) класів визначаються 2–3, які набрали найбільшу кількість вподобань учнів/учениць. Для учнівства 9–11 класів, які не охоплені реформою вибір варіативних модулів здійснюється в кінці попереднього класу, а в 10 – на початку навчального року.

З метою формування вмінь, необхідних для занять обраними варіативними модулями, на початку чверті/триместру, доцільно проводити цикл із 6–9 ознайомчих уроків з використанням одночасного або позмінного, колового методів. Доцільно на окремих ознайомчих уроках робити акцент (виділяти більше часу) на вивченні одного з обраних модулів. При цьому, обрані учнями/ученицями варіативні модулі, мають бути представлені на кожному уроці.

Зміні підлягає традиційна методика проведення уроку, за якої, діями вчителя/вчительки регламентувалося все: кількість повторень, темп, частота, амплітуда рухів, техніка виконання тощо, що не мотивує дітей до активного навчання, перешкоджає самореалізації, прояву творчості, формуванню компетентностей. Тому, необхідно переходити до реальної індивідуалізації навчання. Цьому сприяють можливості індивідуального вибору засобів навчання на кожному уроці, використання навчального матеріалу різного ступеня складності за змістом, самостійний вибір учнями/ученицями кількості повторень, амплітуди, темпу виконання тощо, відповідно їх інтересам та можливостям. Зміна методичних прийомів сприятиме формуванню компетентностей та здатностей їх застосовувати в різних життєвих ситуаціях і вимагає від учителя / вчительки застосування компетентнісного, проблемного, діяльнісного підходів, відповідних педагогічних методик використання засобів фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та ігрової діяльності.

Відповідно до Інструкції про розподіл учнів на групи для занять на уроках фізичної культури, затвердженої наказом МОЗ та МОН від 20.07.2009 р. № 518/674 учнів / учениць скеровують за станом здоров'я до основної, підготовчої та спеціальної медичної групи. Для основної медичної групи навчання проводиться в повному обсязі згідно з навчальними програмами з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини. Учні/учениці, які за станом здоров'я віднесені до підготовчої медичної групи, відвідують обов'язкові уроки фізичної культури та опановують навчальний матеріал відповідно до вимог цієї навчальної програми. Участь у змаганнях – за додатковим дозволом лікаря. Учні/учениці, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи, відвідують обов'язкові уроки фізичної культури, але виконують корегувальні вправи і вправи для загального фізичного розвитку, які їм не протипоказані. Учні/учениці, незалежно від рівня фізичного розвитку та медичної групи, а також тимчасово звільнені від фізичних навантажень, повинні бути обов'язково присутніми на уроках фізичної культури. Допустиме навантаження для учнів/учениць, які за станом здоров'я належать до підготовчої та спеціальної медичних груп, встановлює учитель/вчителька фізичної культури.

При організації фізкультурно-оздоровчої діяльності учні та учениці можуть залучатися не лише як учасники, але й як організатори, інструктори, консультанти, сценаристи, судді, волонтери, ведучі, асистенти, хронометристи, секретарі, оператори, журналісти тощо.